

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa B. spółki z o.o. w S.
przeciwko W. spółce z o.o. w B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 grudnia 2016 r.,
na skutek skarg kasacyjnych obu stron
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania;**
- 2) znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., natomiast pozwana na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżących obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinni także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia

prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl., z dnia 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl., z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl. i z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Zdaniem powódki w niniejszej sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 647¹ § 5 k.c. przez określenie zakresu solidarnej odpowiedzialności inwestora i rozstrzygnięcie, czy rozciąga się ona również na odsetki za opóźnienie z zapłatą wynagrodzenia, które przysługują podwykonawcy od podmiotu, z którym zawarł umowę. Wbrew stanowisku skarżącej, kwestia ta nie budzi już poważnych wątpliwości prawnych była, bowiem przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 5 września 2012 r. (IV CSK 91/12, niepubl.), w którym przyjęto, iż wykładnia gramatyczna art. 647¹ § 5 k.c., wsparta regulacją art. 371 k.c. przemawia za ograniczeniem odpowiedzialności inwestora wyłącznie do wynagrodzenia (należności głównej). Stanowisko to jest podzielane w orzecznictwie sądów powszechnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2014 r., VIACa 846/13, niepubl., wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 czerwca 2015 r., IACa 348/15, niepubl. i z dnia 23 grudnia 2014 r., IACa 1257/14, niepubl., wyroki Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 maja 2015 r., IACa 13/15, niepubl., z dnia 9 lutego 2015 r., VACa 378/14, niepubl. i z dnia 31 lipca 2014 r., VACa 313/14, niepubl., wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 maja 2015 r., V ACa 827/14, niepubl. i z dnia 27 lutego 2014 r., VACa 746/13, niepubl., wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 kwietnia 2014 r., IACa 30/14, niepubl., wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 października 2012 r., IACa 924/12, niepubl., wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2015 r., IACa 851/15, niepubl.). We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca powołała zaledwie trzy orzeczenia sądów powszechnych rozstrzygających ten problem odmiennie (w tym dwa wyroki pierwszoinstancyjne). Okoliczność, iż w wyroku z dnia 6 marca 2013 r., (IACa (...), niepubl.) Sąd Apelacyjny w (...) przyjął, iż odsetki są objęte solidarną odpowiedzialnością inwestora, nie dowodzi potrzeby ponownej wypowiedzi Sądu

Najwyższego w tym przedmiocie, skoro argumentacja przywołana w motywach tego rozstrzygnięcia oraz w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie zawiera okoliczności uzasadniających potrzebę ponownej analizy przez Sąd Najwyższy tego zagadnienia, stanowiąc w istocie argument *de lege ferenda*, co do postulowanego kształtu przepisu. Nie sposób również zgodzić się ze skarżącą jakoby na rozbieżność w orzecznictwie wskazywał wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 lutego 2013 r. (XXVC (...), niepubl.), skoro został on w tym zakresie zmieniony w toku instancji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2014 r., VIACa 846/13, niepubl.). Nie przekonuje również odwołanie się do stanowiska zajętego w wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2013 r. (IC 150/13), skoro w skardze brak informacji, czy wyrok ten jest prawomocny.

Nie sposób również podzielić stanowiska pozwanej, jakoby art. 378 § 1 k.p.c. budził poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, w zakresie wskazanym przez skarżącą. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż sąd drugiej instancji, kontrolując prawidłowość zaskarżonego orzeczenia, pełni również rolę sądu merytorycznego, który może rozpoznać sprawę od początku, uzupełnić materiał dowodowy lub powtórzyć już przeprowadzone dowody, a także poczynić samodzielne ustalenia na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Nie jest związany przedstawionymi w apelacji zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. Związanie jednak zarzutami naruszenia prawa procesowego, nie zwalnia tego Sądu od obowiązku rozważenia w granicach zaskarżenia apelacyjnego całego materiału procesowego (art. 382 k.p.c.), wszystkich okoliczności sprawy oraz samodzielnego ustalenia podstawy faktycznej wyroku i dowodów, na których oparł to ustalenie oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku. Wbrew stanowisku pozwanej, nie budzi żadnych wątpliwości, iż podstawą orzekania przez sąd drugiej instancji są wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie, a uprzednio zebrane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz przeprowadzone w postępowaniu odwoławczym (por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 r., nr 7-8, poz. 124 i z dnia

31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55, postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 1998 r., III CKN 440/97, niepubl., z dnia 16 grudnia 1998 r., III CKN 79/98, niepubl., wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r., III CSK 128/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 191, z dnia 15 maja 1997 r., II CKN 162/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 195). Jako podstawy rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego skarżąca wskazała na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2016 r., V CSK 677/15, niepubl. i postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, niepubl.). Uważna lektura motywów tych orzeczeń, nie pozwala jednak na stwierdzenie odmiennego - od zaprezentowanego w wyżej powołanych uchwałach – rozumienia obowiązków sądu odwoławczego na tle regulacji art. 378 § 1 i 382 k.p.c.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06, niepubl., z dnia 29 listopada 2007 r., II CSK 460/07, niepubl., z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 31/11, niepubl.).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, we wskazanym wyżej rozumieniu tego pojęcia. Pozwana odniosła tą przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich

argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika, iż skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstaw skargi w ramach instytucji „przedsądu”, co jest niedopuszczalne. Natomiast zapoznanie się z argumentacją wniosku nie pozwala na stwierdzenie, by doszło do widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez głębszych analiz, kwalifikowanego naruszenia prawa, w wyniku, którego, zapadł wyrok oczywiście wadliwy.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia obu skarg do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 100 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹.